

ระเบียบที่ประชุมใหญ่ตุลาการพระธรรมนูญในศาลทหารสูงสุด

ว่าด้วยการดำเนินคดีค้ำมนุษย์ในศาลทหาร

พ.ศ. ๒๕๖๐

โดยที่เป็นการสมควรมีระเบียบที่ประชุมใหญ่ตุลาการพระธรรมนูญในศาลทหารสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีค้ำมนุษย์ในศาลทหาร

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ำมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ และข้อ ๗ แห่งระเบียบราชการศาลทหารว่าด้วยการประชุมใหญ่และการวางระเบียบที่ประชุมใหญ่ตุลาการพระธรรมนูญในศาลทหารสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๔ จึงออกระเบียบที่ประชุมใหญ่ตุลาการพระธรรมนูญในศาลทหารสูงสุดไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบที่ประชุมใหญ่ตุลาการพระธรรมนูญในศาลทหารสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีค้ำมนุษย์ในศาลทหาร พ.ศ. ๒๕๖๐”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้หัวหน้าสำนักตุลาการทหารรักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๔ วิธีพิจารณาคดีค้ำมนุษย์เป็นวิธีพิจารณาโดยใช้ระบบไต่สวนตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีค้ำมนุษย์และระเบียบนี้

การนำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับในศาลทหารตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการตามหลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาทหาร

ข้อ ๕ การติดต่อระหว่างศาล หรือระหว่างศาลกับคู่ความหรือผู้เกี่ยวข้องในคดี ศาลจะกระทำโดยทางโทรสาร จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นก็ได้

ข้อ ๖ ในกรณีที่มีปัญหาว่าคดีใดเป็นคดีค้ำมนุษย์ ให้ศาลทหารสูงสุดเป็นผู้วินิจฉัยคำวินิจฉัยของศาลทหารสูงสุดให้เป็นที่ยุติ และไม่กระทบถึงกระบวนการพิจารณาที่ได้ดำเนินการไปก่อนที่จะมีคำวินิจฉัยนั้น

การขอให้ศาลทหารสูงสุดวินิจฉัยปัญหาตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำอย่างช้าในวันตรวจพยานหลักฐาน หรือวันสืบพยานในกรณีไม่มีการตรวจพยานหลักฐาน หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว ห้ามมิให้มีการขอให้วินิจฉัยปัญหาดังกล่าวอีก และเมื่อได้รับคำขอจากศาลทหารชั้นต้นแล้ว ให้ศาลทหารสูงสุดมีคำวินิจฉัยโดยทำเป็นคำสั่ง และแจ้งผลไปยังศาลทหารชั้นต้นโดยเร็ว ในกรณีเช่นนี้ให้ศาลทหารชั้นต้นรอการพิจารณาคดีไว้ชั่วคราว

หมวด ๒

การเบิกความในลักษณะการประชุมทางจอภาพ

ข้อ ๗ หลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้พยานเบิกความที่ศาลอื่น หรือสถานที่ทำการของทางราชการ หรือสถานที่แห่งอื่นซึ่งอยู่ในประเทศหรือต่างประเทศ โดยจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพตามมาตรา ๙ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในระเบียบนี้

ข้อ ๘ คู่ความอาจยื่นคำร้องต่อศาลที่พิจารณาคดีเพื่อขออนุญาตให้พยานไปเบิกความที่ศาลอื่น หรือสถานที่ทำการของทางราชการ หรือสถานที่แห่งอื่นซึ่งอยู่ในประเทศหรือต่างประเทศในลักษณะการประชุมทางจอภาพได้ คำร้องเช่นนี้ให้ยื่นในระยะเวลาพอสมควร เพื่อให้ศาลมีเวลาเตรียมความพร้อมของห้องพิจารณาและระบบการประชุมทางจอภาพ

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลคำนึงถึงเหตุจำเป็นอันไม่อาจนำพยานมาเบิกความในห้องพิจารณาคดีได้ ผลกระทบต่อสิทธิในการต่อสู้คดีของจำเลยจากการที่พยานเบิกความโดยไม่ได้อยู่ในห้องพิจารณาของศาล และการที่คู่ความจะได้รับการพิจารณาที่เป็นธรรมประกอบด้วย

ให้ศาลจัดแจ้งเหตุผลที่ศาลอนุญาตหรือไม่อนุญาตไว้ในรายงานพิจารณาให้ชัดเจน

ข้อ ๙ ในกรณีที่ศาลอนุญาตให้พยานไปเบิกความที่ศาลอื่นในลักษณะการประชุมทางจอภาพให้ศาลที่พิจารณาคดีประสานงานไปยังศาลที่จะให้พยานไปเบิกความ เกี่ยวกับวันเวลาที่พร้อมจะให้พยานเบิกความ และมีหนังสือแจ้งยืนยันวันเวลา ชื่อและจำนวนพยานบุคคลไปยังศาลนั้น พร้อมทั้งส่งสำเนาพยานเอกสารหรือภาพถ่ายพยานวัตถุที่คู่ความทุกฝ่ายรับรองแล้ว เพื่อใช้ประกอบคำเบิกความของพยานบุคคล ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องให้พยานยืนยันความถูกต้องแท้จริงของพยานเอกสารหรือพยานวัตถุก็ให้ส่งเอกสารหรือวัตถุนั้นไป

ข้อ ๑๐ ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีสถานที่ที่พยานไปเบิกความเป็นศาลอื่น ให้ห้องคณะตุลาการออกนั่งพิจารณาพร้อมทั้งคู่ความและทนายความทำการสืบพยานภายในห้องพิจารณาของศาลที่พิจารณาคดี โดยมีการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพระหว่างศาลที่พิจารณาคดีกับศาลที่พยานไปเบิกความในเวลาเดียวกันตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้นการสืบพยาน

ให้ศาลที่พิจารณาคดีบันทึกคำเบิกความพยาน และจัดแจ้งให้ปรากฏด้วยว่าพยานเบิกความโดยจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพ

ให้ตุลาการพระธรรมนูญซึ่งปฏิบัติหน้าที่ประจำศาลที่พยานไปเบิกความหนึ่งนายออกนั่งพิจารณาควบคุมการสืบพยานให้ดำเนินไปโดยเรียบร้อย เมื่อพยานเบิกความเสร็จสิ้นแล้ว ให้พยานลงชื่อในรายงานพิจารณา แล้วส่งรายงานพิจารณานั้นและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสืบพยานพร้อมด้วยพยานเอกสารหรือพยานวัตถุตามข้อ ๙ ไปยังศาลที่พิจารณาคดีโดยเร็ว

ข้อ ๑๑ ในกรณีที่ศาลอนุญาตให้พยานไปเบิกความที่สถานที่ทำการของทางราชการ หรือสถานที่แห่งอื่นซึ่งอยู่ในประเทศในลักษณะการประชุมทางจอภาพ ให้ศาลที่พิจารณาคดีประสานงานไปยังสถานที่ที่จะให้พยานไปเบิกความ เกี่ยวกับวันเวลาที่พร้อมจะให้พยานเบิกความ แล้วมีหนังสือแจ้งยืนยันวันเวลา ชื่อและจำนวนพยานบุคคลไปยังผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลสถานที่นั้น และส่งพยานเอกสารหรือพยานวัตถุตามข้อ ๙ ไปยังศาลที่มีเขตอำนาจเหนือท้องที่ที่สถานที่นั้นตั้งอยู่ เพื่อให้ตุลาการพระธรรมนูญซึ่งปฏิบัติหน้าที่ประจำศาลนั้นทำหน้าที่ตามข้อ ๑๐ วรรคสาม

ข้อ ๑๒ ในกรณีที่พยานมีถิ่นที่อยู่ในต่างประเทศ ศาลอาจให้พยานเบิกความในต่างประเทศ ในลักษณะการประชุมทางจอภาพได้ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความพร้อมของสถานที่ที่จะให้พยานเบิกความ ตลอดจนบุคคลที่ศาลจะมอบหมายให้ทำหน้าที่ตามข้อ ๑๐ วรรคสาม ประกอบด้วย

ถ้าสถานที่ที่จะให้พยานเบิกความเป็นศาลในต่างประเทศ หรือสถานที่ของหน่วยงานของรัฐในต่างประเทศ หรือสถานที่ขององค์กรระหว่างประเทศ ให้ศาลดำเนินการตามความตกลงระหว่างกัน ถ้าไม่มีความตกลงเช่นนั้น ให้สำนักตุลาการทหารแจ้งกรมพระธรรมนูญเพื่อรายงานให้กระทรวงกลาโหมติดต่อประสานงานตามหลักการปฏิบัติระหว่างประเทศ เว้นแต่ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่งซึ่งหากล่าช้าไปอาจเป็นการยากต่อการนำพยานบุคคลมาเบิกความหรือเสียหายต่อคดี ให้สำนักตุลาการทหารติดต่อประสานงานกับศาลในต่างประเทศ หรือหน่วยงานของรัฐในต่างประเทศ หรือองค์กรระหว่างประเทศ ได้โดยตรง แล้วแจ้งกรมพระธรรมนูญเพื่อรายงานให้กระทรวงกลาโหมทราบ

ข้อ ๑๓ เมื่อศาลที่พิจารณาคดีได้รับคำขอรับเงินค่าตอบแทน ค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก หรือค่าใช้จ่ายอื่น และหลักฐานประกอบคำขอจากผู้มีสิทธิรับเงินตามระเบียบว่าด้วยการนั้นแล้ว ให้ศาลส่งจ่ายและจัดส่งเงินนั้นโดยทำเป็นตั๋วแลกเงินหรือโอนเงินผ่านทางธนาคารไปให้แก่ผู้มีสิทธิรับเงินโดยเร็ว

ข้อ ๑๔ ให้นำความในข้อ ๑๐ มาใช้บังคับแก่การดำเนินกระบวนการพิจารณากรณีสถานที่ที่พยานไปเบิกความในลักษณะการประชุมทางจอภาพเป็นสถานที่ทำการของทางราชการหรือสถานที่แห่งอื่นซึ่งอยู่ในประเทศหรือต่างประเทศโดยอนุโลม

หมวด ๓

การปกปิดชื่อและที่อยู่ของบุคคลหรือข้อมูลที่ระบุตัวบุคคล

ข้อ ๑๕ หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการปกปิดชื่อและที่อยู่ของบุคคลหรือข้อมูลอย่างอื่นที่สามารถระบุตัวบุคคลได้ตามมาตรา ๒๗ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในระเบียบนี้

ข้อ ๑๖ ในกรณีที่คู่ความฝ่ายใดมีความจำเป็นต้องปกปิดชื่อและที่อยู่ของบุคคลหรือข้อมูลอย่างอื่นที่อาจจะระบุตัวบุคคลได้ ซึ่งปรากฏอยู่ในพยานเอกสารหรือพยานวัตถุที่ส่งศาล เพื่อความปลอดภัยของบุคคล ให้แถลงให้ศาลทราบกับให้จัดทำสำเนาหรือภาพถ่ายพยานหลักฐานนั้นโดยปิดหรือลบชื่อและที่อยู่หรือข้อมูลใดที่อาจจะระบุตัวบุคคลนั้นได้ แต่หากการปิดหรือลบชื่อและที่อยู่หรือข้อมูลอย่างอื่นนั้น

ไม่อาจกระทำทำให้คู่ความฝ่ายที่อ้างพยานหลักฐานทำบันทึกสรุปเรื่องเกี่ยวกับพยานหลักฐานรวมไว้กับพยานหลักฐานอื่นที่ส่งศาล และให้นำพยานหลักฐานที่ต้องการปกปิดใส่ซองหรือบรรจุภัณฑ์ปิดผนึกประทับตรา “ลับ” ยื่นต่อศาล

ข้อ ๑๗ ในกรณีที่คู่ความยื่นคำร้องขอตรวจหรือคัดสำเนาพยานหลักฐาน หากศาลเห็นว่าพยานหลักฐานที่คู่ความขอตรวจหรือคัดสำเนาเป็นพยานหลักฐานที่คู่ความอีกฝ่ายต้องการปกปิดให้ศาลอนุญาตให้คู่ความฝ่ายนั้นตรวจหรือคัดสำเนาพยานหลักฐานที่ได้มีการปิดหรือลบลบชื่อและที่อยู่หรือข้อมูลใดที่อาจระบุตัวบุคคลหรือบันทึกสรุปเรื่อง แล้วแต่กรณี

หมวด ๔

การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีคำมนุษย์ในศาลทหารชั้นต้น

ข้อ ๑๘ คดีที่อัยการทหารเป็นโจทก์ เมื่อโจทก์ยื่นฟ้องและส่งตัวจำเลยพร้อมฟ้อง ให้ศาลมีคำสั่งเกี่ยวกับฟ้องโดยเร็ว

ในวันยื่นฟ้องให้ศาลพิจารณาว่าจะสั่งขังจำเลยไว้หรือปล่อยชั่วคราวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้ปล่อยชั่วคราว ให้ศาลพิจารณาถึงการห้ามจำเลยเดินทางออกนอกราชอาณาจักรด้วย

ข้อ ๑๙ เมื่อจำเลยมาอยู่ต่อหน้าศาลแล้ว ให้ศาลตรวจสอบบัตรประจำตัวประชาชนหรือเอกสารอื่นใดที่ทางราชการออกให้ และศาลเชื่อว่าเป็นจำเลยจริง ให้ถ่ายสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือเอกสารนั้น หรือดำเนินการอื่นใดเท่าที่จำเป็นและสมควรเพื่อให้มีข้อมูลของจำเลยเพียงพอเก็บไว้ในสำนวน

ข้อ ๒๐ ในคดีที่จำเลยให้การปฏิเสธ เมื่ออัยการทหารผู้เป็นโจทก์ได้ส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมสำเนาต่อศาลตามมาตรา ๒๖ แล้ว จำเลยมีสิทธิขอตรวจหรือคัดสำเนาสำนวนการสอบสวนเมื่อมีคำขอเช่นนั้น ให้ศาลสั่งอนุญาตให้จำเลยตรวจหรือคัดสำเนาสำนวนการสอบสวนได้

การอนุญาตให้คัดสำเนาสำนวนการสอบสวนตามวรรคหนึ่ง ศาลจะอนุญาตให้คัดสำเนาในรูปเอกสารหรือข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้

ในกรณีที่ศาลอนุญาตให้จำเลยคัดสำเนาในรูปข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หากสำเนาสำนวนการสอบสวนที่โจทก์ส่งตามวรรคหนึ่งมิใช่ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ให้ศาลสั่งให้โจทก์จัดทำสำเนาในรูปข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ส่งต่อศาลภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง

ข้อ ๒๑ ในคดีที่ผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารเป็นโจทก์ หากความปรากฏต่อศาลว่ามีการกล่าวหาในเรื่องเดียวกันกับที่โจทก์ยื่นฟ้องต่อหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนคดีคำมนุษย์ใด ให้ศาลสอบถามไปยังหน่วยงานนั้น และมีอำนาจเรียกสำนวนการสอบสวนจากหน่วยงานนั้นมาเพื่อประกอบการพิจารณาได้

ถ้าปรากฏว่าหน่วยงานตามวรรคหนึ่งยังสอบสวนไม่เสร็จ และศาลเห็นว่าหากดำเนินคดีต่อไป อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันกระทบต่อความยุติธรรมแก่การสอบสวนของหน่วยงานนั้น ศาลจะสั่งให้ รอการไต่สวนมูลฟ้องหรือการพิจารณาคดีไว้ก่อนตามที่เห็นสมควรก็ได้

การพิจารณาว่าสมควรรอการไต่สวนมูลฟ้องหรือการพิจารณาคดีไว้ก่อนหรือไม่ ให้ศาลคำนึงถึง ความล่าช้าในการสอบสวน ความสุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ และความเดือดร้อนของผู้เสียหายประกอบด้วย

ข้อ ๒๒ ในกรณีที่โจทก์ยื่นคำร้องขอถอนฟ้อง ให้ศาลพิจารณาสั่งคำร้องขอถอนฟ้อง โดยคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะและความเสียหายที่มีผลกระทบต่อรัฐเป็นสำคัญ และจะไต่สวน ข้อเท็จจริงเพิ่มเติมเพื่อประกอบการพิจารณาสั่งคำร้องก็ได้

ข้อ ๒๓ ถ้าโจทก์ไม่มาศาลตามกำหนดนัด หรือโจทก์เพิกเฉยไม่ดำเนินคดีภายในเวลาตามที่ ศาลเห็นสมควรกำหนด ให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป โดยมีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๖๖ แห่ง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และบทบัญญัติมาตรา ๑๗๔ แห่งประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับ

ข้อ ๒๔ ในกรณีที่พยานทราบวันนัดสืบพยานโดยชอบแล้วไม่มาศาลตามกำหนดนัด หากเป็น พยานสำคัญ ให้ศาลเลื่อนการสืบพยานนั้นออกไปเพื่อติดตามพยานมาเบิกความโดยเร็ว

ข้อ ๒๕ ในการสืบพยานบุคคล ศาลมีอำนาจสั่งให้พยานเข้าเบิกความก่อนหรือหลังได้ตาม ความสำคัญและความสะดวกในการพิจารณาคดี

ข้อ ๒๖ ในชั้นไต่สวนมูลฟ้องและชั้นพิจารณา เมื่อพยานเบิกความด้วยตนเองหรือ ตอบคำถามศาลเสร็จ ถ้าคู่ความฝ่ายใดแถลงขออนุญาตต่อศาลเพื่อสอบถามพยานเพิ่มเติม ให้ศาลสอบถาม คู่ความฝ่ายนั้นเกี่ยวกับเนื้อหาแห่งเรื่องที่จะถามพยานและลักษณะคำถาม คำถามที่คู่ความถามพยานได้นั้น ต้องเป็นคำถามที่ทำให้ได้ความแจ่มชัดในข้อเท็จจริงแห่งคดี และให้ถามตามประเด็นที่ศาลอนุญาต

ในกรณีที่ศาลเห็นว่าคำถามที่คู่ความจะถามพยานไม่เป็นประโยชน์ต่อคดีมากไปกว่าที่พยาน ได้เบิกความด้วยตนเองหรือตอบคำถามศาลไปแล้ว หรือถามพยานแล้วจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อคดี ให้ศาลสั่งไม่อนุญาตให้คู่ความถามคำถามนั้น

ข้อ ๒๗ ในคดีที่มีการไต่สวนมูลฟ้อง ให้ศาลถือเอาบันทึกคำเบิกความพยานในชั้นไต่สวน มูลฟ้องเป็นส่วนหนึ่งของคำเบิกความพยานในชั้นพิจารณา โดยพยานไม่ต้องเบิกความใหม่ทั้งหมด ถ้าจำเลยไม่ได้มาศาลในชั้นไต่สวนมูลฟ้องและขออนุญาตถามพยานโดยอ้างเหตุเช่นนั้น ศาลอาจอนุญาตให้ จำเลยถามพยานได้

ข้อ ๒๘ การรับฟังพยานหลักฐาน ให้ศาลแสวงหาความจริงจนกว่าจะแน่ใจว่ามีการกระทำผิดจริง และจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้น โดยมีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๒๗ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับ

ข้อ ๒๙ ในคดีซึ่งอัยการทหารเป็นโจทก์ ให้ศาลนำสำนวนการสอบสวนของโจทก์มาเป็นแนวทางในการพิจารณา แต่ไม่ผูกพันศาลว่าจะต้องฟังข้อเท็จจริงเป็นเช่นนั้น ศาลมีอำนาจแสวงหาข้อเท็จจริงจากพยานวัตถุ พยานเอกสาร พยานบุคคล หรือพยานหลักฐานอื่นใดนอกเหนือจากพยานหลักฐานที่คู่ความอ้างอิงได้ตามที่ศาลเห็นสมควร

ข้อ ๓๐ ศาลอาจรับฟังข้อมูลที่บันทึกสำหรับเครื่องคอมพิวเตอร์หรือประมวลผลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือข้อมูลที่บันทึกไว้ในหรือได้มาจากไมโครฟิล์ม สื่อบันทึกเทป หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นเป็นพยานหลักฐานในคดีได้ แต่การประมวลผลหรือการบันทึกนั้นต้องเป็นไปโดยถูกต้องและมีคำรับรองของบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือดำเนินการนั้น

ในกรณีที่คู่ความประสงค์จะเสนอข้อมูลตามวรรคหนึ่ง ให้ระบุข้อมูลที่ประสงค์จะอ้างอิงในบัญชีระบุพยาน และยื่นคำร้องแสดงคำรับรองของบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือดำเนินการนั้น พร้อมกับสำเนาสื่อที่บันทึกข้อมูลนั้นในจำนวนที่เพียงพอแก่คู่ความฝ่ายอื่น

ข้อ ๓๑ คดีที่ศาลเห็นว่าข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้แล้ว ศาลจะมีคำสั่งให้งดการสืบพยานเสียก็ได้

ข้อ ๓๒ เมื่อคดีเสร็จการพิจารณาแล้ว ถ้าศาลเห็นว่าข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่สืบมานั้นยังไม่เพียงพอที่จะวินิจฉัยได้ ก่อนศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ศาลอาจสืบพยานหลักฐานเพิ่มเติมหรือเรียกพยานหลักฐานที่สืบแล้วมาสืบใหม่ได้

ข้อ ๓๓ การรับทรัพย์สินในคดีค้ำมนุษย์ หากข้อเท็จจริงปรากฏต่อศาลว่ามีบุคคลใดเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินที่จะรับ ให้ศาลแจ้งบุคคลนั้นส่งข้อมูลที่จำเป็นต่อศาลเพื่อประกอบการพิจารณาสั่ง

ข้อ ๓๔ การสั่งให้จำเลยจ่ายค่าเสียหายเพื่อการลงโทษ ให้ศาลพิจารณาจากพฤติการณ์ของจำเลยเป็นรายคน โดยกำหนดค่าเสียหายเป็นจำนวนเงินพอสมควรแก่พฤติการณ์ และให้แสดงผลที่นำมาใช้กำหนดค่าเสียหายเพื่อการลงโทษไว้ในคำพิพากษาด้วย

ประกาศ ณ วันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

พลเรือโท ปรีชาญ จามเจริญ

หัวหน้าสำนักตุลาการทหาร